

# L • O • T • S • E • N

Medlemstidning för Tjänstemännens socialdemokratiska förening i Göteborg - N:o 3 2026

## LEDARE STOPPA VÄLFÄRDSLOBBYISMEN!

Det svenska välfärdssystemet undergrävs från två håll samtidigt. Det är dags att se sambandet.

Sverige omsätter årligen drygt 2 000 miljarder kronor i välfärdssystemet – pengar avsatta för vård, skola, omsorg och trygghet, för det gemensamma. Det är också, som en myndighetsgemensam **rapport** konstaterar med oroande tydlighet, en av landets största brottsmarknader.

Rapporten slår fast att organiserad brottslighet har etablerat sig på samtliga välfärdsområden där privata initiativ är tillåtna. Kriminella driver friskolor som radikaliserar barn, HVB-hem där ungdomar rekryteras till gäng, och assistansbolag där brukare utnyttjas. De skenanställer, bluffakturerar och använder välfärdsföretag som brottsverktyg för att tvätta pengar och finansiera vidare brottslighet. Under 2023 fick drygt 18 600 kriminella utbetalningar från Försäkringskassan på över 1,3 miljarder kronor.

Det är inte ett marginalproblem. Det är ett systemfel.

Men rapporten berättar bara halva historien. Den visar hur brottsligheten tar sig in – inte varför dörren stått öppen.

Forskning om lobbying visar att privatiseringen inte uppstod av sig själv, utan drevs fram av en omfattande och kostsam kampanj från näringslivet. Budskapet var att valfrihet kräver marknad och privata aktörer. Med tiden blev detta ett "kognitivt lås" – en idé som politiken tog för given. När opinionen senare vände mot vinster i välfärden stod politiker ändå fast vid systemet. Inte främst på grund av pågående lobbying, utan för att tankemönstret redan var etablerat.

Här finns det demokratiska problemet: politiken formas inte längre i första hand av väljarnas vilja, utan av idéer som planterats av starka särintressen.

Sambandet är tydligt. Lobbyism driver privatisering. Privatisering skapar marknader av offentliga medel. Dessa marknader lockar, oundvikligen, aktörer som vill maximera uttaget – lagliga såväl som kriminella.

Rapporten visar att risken för brott är störst där ersättningarna är höga, tillsynen svag och brukarna sårbara – precis de villkor som en oregerad välfärdsmarknad skapar.

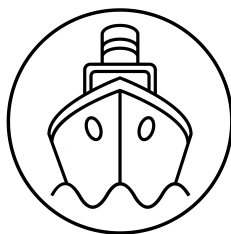
Konsekvenserna är allvarliga: barn rekryteras till kriminalitet, äldre vanvårdas, och verksamheter infiltreras av nätverk de borde skydda mot. Det är ett hot mot liv, hälsa och statens legitimitet.

Socialdemokratins svar måste vara tydligt.

På kort sikt: återta kontrollen genom skärpta krav på ägare, bättre tillsyn, åtgärder mot bulvaner och möjlighet att stänga oseriösa aktörer.

På längre sikt: bryta vinstintressets logik i skattefinansierad verksamhet. Inte för att privata utförare alltid är sämre, utan för att ett system som tillåter obegränsat vinstuttag strukturellt gynnar utvinning före omsorg. Skattepengar ska gå till välfärd – inte till ägare eller kriminella nätverk.

Det handlar ytterst om statens uppdrag. Socialdemokratins svar har varit: för alla, tillsammans. Det svaret är mer aktuellt än på länge. Att stoppa välfärdslobbyismen och begränsa vinstintresset är inte nostalgi. Det är nödvändigt för att försvara demokratin, tryggheten och tilliten.



## LEDARE PLAN FÖR SVERIGE

Sverige har glidit isär. Det är något som många känner i kroppen: i mataffären, i brevet från tandläkaren, i oron när kvällsnyheterna rapporterar om ännu en skjutning i ett bostadsområde som liknar det egna. Inflationen har ätit upp löneökningarna. Klyftorna har vuxit. Och det som en gång var självklart – att ett helt liv av hårt arbete skulle ge trygghet – känns inte längre lika givet. Det är mot den bakgrunden som Socialdemokraternas valplattform för 2026 – Plan för Sverige – ska förstås.

Den klassiska socialdemokratiska idén är enkel i sin kärna: arbete åt alla, en stark välfärdsstat, och jämlikhet som grund för frihet. Staten är inte ett nödvändigt ont utan ett gemensamt verktyg – en samordnare, en investerare, en garant för att ingen faller igenom. Den idén är, om möjligt, mer relevant nu än på länge.

Plattformens ekonomiska politik är tydligast i sin ambition att göra tillväxt kännbar för vanliga hushåll. Höjt barn- och studiebidrag, billigare mediciner, avgiftsfri tandvård för unga. Det är inte abstrakt fördelningspolitik – det är en konkret lista på saker som gör morgondagen lite lättare för en familj med ansträngd ekonomi. Att nio av tio ska vinna på den nya ekonomiska politiken är ett löfte som pekar i rätt riktning: tillväxt är inte ett mål i sig, utan ett medel för att göra livet bättre för dem som behöver det mest.

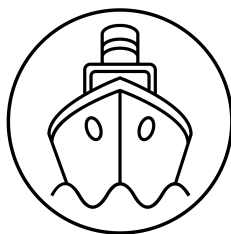
Parallellt ligger en offensiv investeringspolitik: infrastruktur, bostäder, forskning och klimatomställning som skapar jobb snarare än utplånar dem – en tydlig markering mot en högerregering som satt sin tillit till marknaden och fått stagnerande tillväxt till resultat.

Arbetslinjen är socialdemokratiens ryggrad. Full sysselsättning är inte bara ett ekonomiskt mål – det är grunden för ett stabilt samhälle. Jobbtrappor, jobbkontrakt för unga, utbyggda yrkesutbildningar: konkreta åtgärder mot den massarbetslöshet som blivit en av nutidens mest akuta sociala frågor. Och borttagandet av den orättvisa karensen är ett erkännande av att de som bär upp samhället – poliser, undersköterskor, lärare, busschaufförer – inte ska straffas ekonomiskt för att de inte kan jobba hemifrån. Välfärden är inte service. Den är ett samhällskontrakt. Mindre klasser, fler lärare, kortare värdköer: det är så en fungerande välfärdsstat ser ut i praktiken. Vinstförbudet i skola och förskola är ideologiskt laddat, och avsiktligt så – ett uttryck för övertygelsen att vissa samhällsfunktioner inte bör vara varor.

Den del av plattformen som kanske är mest omdiskuterad är trygghetspolitiken. Men kritiken kommer sällan från vanligt folk i de områden som drabbas hårdast. Den kommer från en medelklassvänster vars barn går i skolor där gängen inte rekryterar från mellanstadiet,

vars torg inte blir skådeplatser för gänguppöknelser, och vars politiska övertygelser därför kan hållas prydligt åtskilda från den egna vardagen. För dem är tuffare tag mot gängkriminalitet ett ideologiskt problem. För en ensamstående mamma i Biskopsgården är det en fråga om hennes sons överlevnad. Socialdemokratin har valt att lyssna på henne. Plattformen kombinerar repressiva och sociala åtgärder på ett sätt som är karakteristiskt socialdemokratiskt: en maffialag som sätter dit gängtopparna, men också statliga insatser för att lyfta utsatta områden inifrån. Det är ärligare än den som tror att hårdare straff ensamt löser strukturella problem – eller att strukturella lösningar räcker när människor är rädda nu. Ett jämlikt samhälle är ett tryggt samhälle. Men ett otryggt samhälle kan inte bli jämlikt.

Det är inte så mycket i problemformuleringen högern hamnat fel. Skiljelinjerna mot socialdemokratin består snarare i förståelsen av vad som bygger ett stabilt samhälle: individens eget ansvar och marknadens självreglering, eller gemensamt ansvar och offentliga investeringar. I en tid av oro söker människor trygghet. Socialdemokratiens svar är att den tryggheten inte köps individuellt utan byggs tillsammans – genom arbete, välfärd och gemenskap. Det är ett klassiskt svar. Det är också det rätta.



## LEDARE

# SKATTAR BÄST SOM SKATTAR RÄTT

Inför valet 2026 har Liberalerna valt en märklig måttstock på ekonomisk framgång: fler miljardärer. Partiet vill fördubbla antalet i Sverige inom ett decennium. Redan i dag är Sverige ett av världens mest miljardärtäta länder. Enligt Forbes finns runt 45 svenska dollar-miljardärer – i ett land med knappt elva miljoner invånare. Att göra detta till ett politiskt mål är därför mer än symbolik. Det väcker en mer grundläggande fråga: vad säger egentligen ett stort antal miljardärer om en ekonomis hälsa?

Den nationalekonomiska forskningen ger inget entydigt stöd för att fler extremt rika leder till bättre ekonomiska utfall – tvärtom. Studier från Internationella valutafonden visar att samhällen med hög ojämlikhet tenderar att ha kortare och mer instabila tillväxtperioder. OECD och andra organisationer pekar på liknande mekanismer: när förmögenheter koncentreras i toppen undermineras investeringar i utbildning och social rörlighet, vilket hämmar produktiviteten på lång sikt. FN varnar dessutom för att ojämlikhet hotar utveckling och fattigdomsbekämpning. Mer specifik forskning visar också att koncentrerad förmögenhet ofta sammanfaller med politiskt inflytande och har en direkt negativ effekt på tillväxten. Det är därför inte förvånande att Vänsterpartiet inför valet vill utreda en skatt riktad mot de allra rikaste.

Liknande tongångar hörs inom Socialdemokraternas vänsterfalang, inte minst från Reformisterna, som länge drivit kravet på någon form av förmögenhetsbeskattning. Om problemet är en hög koncentration av rikedom framstår det som rimligt att beskatta den. Men forskningen ger en mer dyster bild av hur effektivt ett sådant instrument är. Erfarenheter från tidigare förmögenhetsskatter visar att de ofta ger begränsade intäkter och skapar starka incitament till skatteplanering och kapitalflykt. En central invändning är att de beskattar värden – inte avkastning – vilket innebär att personer med lika stora tillgångar kan beskattas lika trots olika inkomster. Därtill kommer de praktiska problemen: stora delar av de allra rikastes tillgångar är svåra att värdera, och en löpande beskattning kan skapa likviditetsproblem som riskerar att hämma investeringar, inte minst i växande företag.

Mot den bakgrunden framstår en annan forskningsbaserad väg som mer lovande. Nationalekonomerna Daniel Waldenström och Spencer Bastani har pekat på att problemet i dagens skattesystem inte främst är att förmögenhet är obeskattad, utan att kapitalinkomster beskattas ofullständigt. I de flesta länder – inklusive Sverige – kan stora kapitalvinster skjutas upp i många år eller helt undgå beskattning så länge de inte realiseras. Om dessa inkomster i stället beskattades mer

konsekvent och heltäckande skulle behovet av en separat förmögenhetsskatt minska kraftigt. Kapitalinkomstbeskattning riktar in sig på de faktiska inkomster som kapital genererar, snarare än på svårvärderade tillgångars uppskattade värde. Genom att täppa till möjligheterna att skjuta upp eller omvandla inkomster – i stället för att beskatta förmögenheten direkt – kan staten nå liknande omfördelande effekter med färre snedvridningar, mindre administrativt krångel och större precision. Den undviker dessutom de likviditetsproblem som uppstår när skatter tas ut på tillgångar som inte ger löpande kassaflöden. Sammantaget talar därför mycket av forskningen för att en mer heltäckande beskattning av kapitalinkomster är ett effektivare sätt att beskatta de rikaste än en ny skatt på förmögenhetens storlek.

Det gör också att den svenska skattedebatten riskerar att missa målet. Att räkna miljardärer – eller att beskatta deras tillgångar direkt – fångar inte kärnproblemet. Frågan är inte hur många som är rika, utan hur inkomster och resurser faktiskt beskattas och cirkulerar i ekonomin. Vill man både minska klyftorna och stärka tillväxten är det inte i symboliska mål eller i enkla skattegrepp lösningen ligger – utan i mer genomtänkta reformer av hur kapitalinkomster beskattas i en globaliserad ekonomi.

## BOKTIPS

### JOHAN LÖNNROTH MFL: DEN TREDJE VÄNSTERN

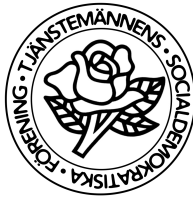
Ett ambitiöst och idédrivet försök att formulera en ny riktning för vänstern. I *Den tredje vänstern* vill Johan Lönnroth, Jimmy Sand och Ann-Marie Ljungberg förena jämlikhet, ekologism och feminism i en global och frihetlig socialism. Styrkan finns i de breda perspektiven och de historiska översikterna, liksom i viljan att tänka nytt. Samtidigt blir resonemangen ofta abstrakta och konkreta politiska lösningar få. En engagerande och tankeväckande bok som väcker debatt om vänsterns framtid.

### ANN-MARIE LJUNGBERG: I FALLINJEN

En personlig och politiskt skarp essä som ger röst åt ett ofta osynligt perspektiv. I boken *I fallinjen* skildrar Ann-Marie Ljungberg livet som ensamstående mamma i ett otruggt samhälle, och riktar samtidig kritik mot en feminism som främst speglar medelklassens villkor. Styrkan ligger i kombinationen av erfarenhet, analys och existentiell reflektion. Tonen är både sårbar och stridbar. En angelägen och tankeväckande bok som breddar förståelsen av vad feministisk kamp kan vara.

### JOHAN LÖNNROTH: ALBIN STRÖM OCH DET FRIHETLIGA SPÅRET

En levande och engagerad biografi om en bortglömd gestalt i svensk arbetarrörelse. I *Albin Ström och det frihetliga spåret* vill Johan Lönnroth återupprätta en radikal dissident som hamnat i historiens skugga. Styrkan ligger i det rika historiska materialet och det tydliga underifrån-perspektivet, som gör Ströms liv både begripligt och gripande. Samtidigt märks författarens egen sympati i tolkningen. Resultatet är en lärorik och tankeväckande bok om en annan möjlig vänstertradition.



## S-AKADEMIKER

[S-akademiker](#) (Tjänstemännens socialdemokratiska förening) organiserar tjänstemän och akademiker inom Göteborgs socialdemokratiska partidistrikt.

Föreningen bildades 1958 och är en av de större partiföreningarna i Göteborg. Om du är intresserad av att bli medlem så mejla [info@s-akademiker.se](mailto:info@s-akademiker.se) S-akademiker finns också på [facebook](#).

S-akademiker har en skriftserie som ger ut intressanta och viktiga böcker. I november 2017 kom den första volymen: en antologi med texter under redaktion av Payam Moula och Jimmy Sand, med titeln *Socialdemokratin i ett nytt århundrade*. [Läs mer här](#).

Den andra delen i skriftserien är en återutgivning av Nils Karleby klassiker *Socialismen inför verkligheten* från 1926. Med nyskrivet för- och efterord av Örjan Nyström. [Läs mer här](#).

Den tredje delen är en antologi av texter av Anders Nilsson och Örjan Nyström: *Att återupprätta arbetslinjen: Och andra texter om strukturomvandling, sysselsättning och trygghetssystem*. [Läs mer här](#).

Den fjärde delen är en nyutgåva av Rudolf Meidner och Gösta Rehns rapport till LO-kongressen 1951 som lade grunden till den svenska modellens ekonomiska politik: *Fackföreningsrörelsen och den fulla sysselsättningen*. [Läs mer här](#).

## VALRÖRELSEN ÄR I FULL GÅNG!

Den 13 september är det val och det kommer att avgöras om vi får en ny, stark socialdemokratisk regering som kan börja återuppbyggnaden av den svenska välfärden och infrastrukturen eller om vi får en sverigedemokratisk regering inriktad på att splittra och försvaga nationen och låta rovkapitalisterna fortsätta slita sönder svensk sjukvård och skola.

Det är ett val som kommer att ha stor betydelse inte bara för oss som lever nu utan även för kommande generationer. De åligger därför oss som lever nu och har möjligheten att påverka, i det lilla och det stora, vad framtidens Sverige ska bli, att göra det vi kan för att säkerställa en socialdemokratisk valvinst.

På partidistriktets hemsida finns en kalender som visar var och när det planeras kampanjer. Varje dag är kamrater ute och kampanjar på olika ställen runt om i stan. Se till att boka in åtminstone några tillfällen då du kan vara med och hjälpa till. Det är trevlig och glad stämning och varje insats är välkommen! Vi ses i valrörelsen!

## TV-TIPS

### THE WIRE

En av tv-historiens mest hyllade serier – med rätta. *The Wire* är långt mer än ett kriminaldrama: en bred skildring av hur stadens institutioner formar människors liv, från polis och politik till skola och media. Med en närmast dokumentär realism och komplexa karaktärer utan enkla svar blir den både engagerande och obarmhärtig. Den långsamma berättarstilen kräver tålamod, men belöningen är stor: en djuplodande, litterär serie som stannar kvar långt efter sista avsnittet.